

SZERETET

HAVONKÉNT EGYSZER MEGJELENŐ
VALLÁSOS, REF. EGYHÁZI FOLYÓIRAT

A Hevesnagykunsági Ref. Egyház-
megye hivatalos közlönye. Meg-
jelenik Kisujszálláson. Szerkeszti
és kiadja: Török Imre esperes.
Előfizetési ára: egy évre helyben
2 pengő, vidéken 2 pengő 40 fillér.
Egyes példány ára: 24 fillér.

XVIII. évfolyam. — 11. szám.

Kisujszállás, 1929 november hó.

25 esztendő

Elöttem kingitva egy könyv, benne a beköszöntő egyházi beszédem, amelyet 1904. július 31-én tartottam Kisujszálláson.

Régen volt, egynegyedszázadéve!

De mintha ma történnének azok a dolgok, amelyek akkor történtek, híven emlékszem — persze — mindenre.

Ott kezdem a dolgot, hogy a legszomorubb hivatalos könyvünkbe, az ugynevezett Halotti anyakönyvbe mostmár boldog-
emlékü Dorogi Lajos esperes a maga ismeretes kemény betűvel a következőket jegyezte be 1904 február elején:

„Gulyás Lajos ev. ref. lelkész, született Szentesen, meghalt Kisujszálláson a 2-ik házszám alatti házban (Ez a nyugati lelkész-
lak!) 1904. február 3-án reggel 6 órakor (Rák betegségben). Temettetett febr. 5-én d. u. 2 órával kezdődőleg. A templomban szolgált: György Lajos kenderesi lelkész, a temetőben a sírnál: Török Imre kunhegyesi lelkész”.

Legyen áldott emléke a kiváló predikátornak s igazi keresztény lelkésznek, akiről a mostmár szintén porladó György Lajos azt predikálta akkor halotti beszédében (Lukács ev. II. 46., 47. v. alapján) hogy míg Jézus urunk tudóslékü gyermek vala, Gulyás Lajos lelkész „egy gyermeklékü, gyermekszívü tudós!”

A kedves emlékü lelkész halála után az egyház vezetősége körülnézett, hogy kit is kellene a boldogultnak helyére állítani s a kunhegyesi kéttornyos templomon akadt meg a tekintetük. Jött aztán hozzám, ki akkor már abban a gyönyörű templomban szolgáltam, a levél, Dorogi Lajos esperes bátyám áldott kezeirása: Gyere öcsém Kisujszállásra, mert életem hátralevő részét a tevéled való szolgálatban kívánám eltölteni”

Örömet is, meg dicsőséget, de sok álmatlan éjszakát és gondot is szerzett nekem ez a levél.

Istenem! Itt hagyjam ezt a kedves Kunhegyest, ahol mindenkit szerettem s mindenki szeretett. Sok könnyhullásba ke-
vült, megvallom, az elhatározás! A kisujszállási hívás igen megtisztelő volt; gyermekeim tovább iskoláztatásának lehetősége is indított: elhatároztam, hogy idejövök!

Meghallgatásomra nagy seveg kisujszállási érdeklődő volt szíves átjönni a híres-neves polgármester s egyházi főgondnok, Gaál Kálmán vezetése alatt. Még akkor Német Antal bácsi is virágjában volt. A katedrával szemben foglalt helyet a népes küldöttség. — „Jó szava van” — mondták bólingatva s indultak kifelé, mert az Urvaországba nem lehetett bevárni. Donat indult, vagy mi? „Hát” mondá a ropant templom kapujában Német Antal vezér, „Hát ide, hallik-e szó?” — Oda is elhallatszott. „No akkor jó”!

Hogy-hogy nem? a kedves jóemberekben az a hit élt felőlem, hogy én amolyan földből alig kilátszó emberke vagyok. Mikor aztán, felöltvén prémés téli kabátomat, alatta egy pár lajzival is tán, — eléje állottam palástban-fővegben a küldöttségnek, egy kedves kisujszállási atyafi ekként törte vala meg a esendet: Ászonták, hogy egy kis paca ember, hát pedig egy nagy drasztikus ember!”

Itthon pedig ezalatt a „12 apostol” így nevezte őket Gaál Kálmán jó bátyám, szorgalmasan hordozta a beiratási könyvet, tizedenként 2-2 „apostol” s minden kisujszállási egyháztag beleírta a becses nevét, hogy hát akarja-e ide hivatásomat?

Nekem ajándékozták később e beirási könyveket, amelyek nekem drága emlékeim.

Mert-mint Dorogi Lajos bátyám mondotta: olyan választást akarnak most véghezvinni, amilyen még nem volt soha!

☞ Meghívtak aztán széptörvényesen, szavazgatás nélkül. És én elföttem és azóta itt vagyok.

Huszonöt esztendeje!

Nézegetem olvasgatom a beköszöntő predikációm, kérdezgetem a lelkeimtől, megtartottam-e, amit ígérttem?

A Mindentudó mondja ezt meg egyszer odafent:

Kisújszállástól pedig, kedves hiveimtől most 25 éves jubileumi ünnepélyemen, azt kérdezem, hogy nem bánták-e meg idehívásomat, és... ha ma kellene azokat a könyveket aláírni, bele írják-e még egyszer a nevüket?

☞ Mert azt mondja a tréfa, hogy nincs pap, akit még egyszer is megválasztanának.

Feleletet ad pedig, nekem erre az a drága palást, amelyet ti áldott Hiveim! a 25 év ünnepén vállamra hajlítottok, amely borpám majd akkor is, ha elpihenek egyszer, hogy színről-színre lássam. Azt, akinek szent nevét immár 38 éves vendes, 40 évi palástviselő lelkeszi szolgálatom folyamán hirdetem úgy körülbelül 6-7 ezer igehirdetésben, itthon meg másutt, szárazföldön s a tenger mélysége felett, amott túl az Oceánon is!

Ha valakit megbántottam gyarlóságból a negyedszázad folyamán; megbocsásson! – kérem; viszont én elismerem, hogy engem nem bántott senkisémet. Legalább én nem tudom, nem emlékszem, Elfelejtettem.

☞ Dolgoztam eleget, egy kicsit meg is hervadt az orcám, a 70 kilót is csak egyszer értem el súlyban, idegzetem is fel-fel-lázadt néha: de hát mit meg nem tennék az én jó Istenem dicsőségéért és az Ő Országáért, mikor Ő is én éretem olyan sokat tett. Pályám kezdetén ez volt a fogadástétel: Az én életem nem drága... Őérette! Ime a 25 év ünnepéig is eljuttatott a Kegyelmes jó Isten!

Sok mondanivalóm volna persze ez alkalommal az én Népemhez, kiket mindnyájukat ünneplő szívem kiáradó szeretettel köszöntök s az áldástosztó Isten Kegyelmét kérem mindenkire, az újszülött kiscsinytól fel az öreg Daku bácsiig, ki a 94 év küszöbét tapossa. Azokra is, kiknek

még a harmadévi buzájok is ott van a Kamarában magtárban, meg azokra is, akik holnap se tudják, mit egyenek, s kivált, hogy mit adjanak azoknak, akik rájuk néznek s Isten után tőlük várnak. A jómódot nem irigylem, de a szegényt azt nagyon szánom. Mert próbáltam, tudom, mi a szegénység. Sokszor jártam még nagyobb tanuló koromban is rosszacska ruhában.

Áldást kérek Istentől azokra, akiknek arra egészségtől majd kiesett, s azokra kivált, kik – mint most is hallom – 3-4-en is fekszenek betegen egy hajlékban, a szép viruló leányt, meg a legényfiút s még a kisebbik leányt is már el temették.

Áldást az örülőkre, akiknek homlokuk fénylik, s a sírókra – gyászolókra, kikhez most én is tartozom. Mert az a „hetedik angyal – akiről 25 évvel ezelőtt predikáltam, aki engem felemelt, – az én édes drága anyám, felment az Égbe, három hónapjama! Angyalnak – ugye – Égben a helye?

Áldást kérek Istentől azokra a kevesekre, akik itt e földön boldogok, s azokra a nagyon sokakra, akik nevével se ismerik tán a boldogságot.

S ezeknek – ünneplő szívemből – azt hirdetem, hogy egyszer végezettem mindnyájan boldogok leszünk!

Áldást imádkozom azokra akik – ha vannak ilyenek?! – haragot tartanak ellenem, s tudatom, hogy naponként imádkozom értük, nem arra kérve ám az Istent, hogy haragjukért büntesse meg, hanem arra, hogy Lelke által hajlitsa hozzám a szívüket.

És áldást kérek szegény halálra ítélt hazámra, s a kösziklán épült Hápra, amely ellen épen most eljött az árvíz és eljöttek a szelek: a reformált szent Sionra.

Ne féltsétek nem vész az el, mert kösziklán helyzetetett.

De – ne felejtsetek ám el! a köszikla a ti hitetek,

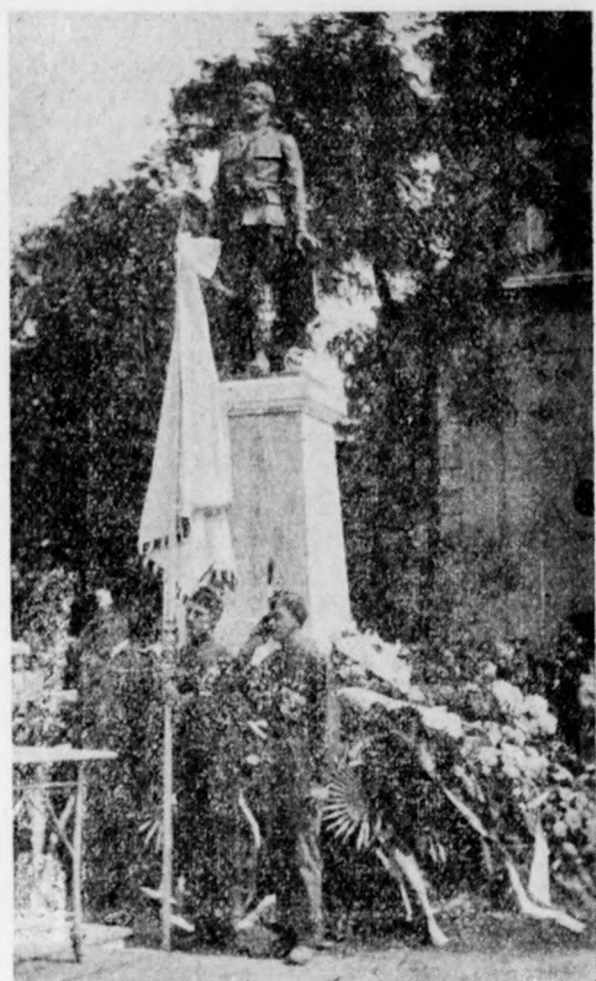
Áldást imádkozom minden házra, s a buza termő kunsági mezőre, hogy teremjen bő uzorát... És áldást azokra kik a mi mezőben elrejtett kincseink. Akik pihennek a csendes temetőkön... itthon, meg a lengyel mezőkön, meg a szerb és olasz hegyek közt, meg amott messze Szibériában, hol Álmos vezér szava zengett egykor végig ezernél több év előtt: „Nyergeljétek!” Értsd meg áldás-kívánatomat, teljesítsd be imádságomat, könyörgést Meghallgató, áldás Árjadosztató! Amen.

Hősök szobra Tizsasason.

Rájok gondolk, kiknek neve annak a szobornak az oldalára van vésve aranybetűkkel s azokra a sok ezrekre, magyar nemzetünk legszebb virágaira, kik elhervadtak véres-piros hervadással, értünk, s alusznak-porladnak idegen országok földjében.

Szállj el hozzájuk, őszi szél, sirasd meg helyettünk is őket! Ragyogd be sirjokat, őszi napsugár, mintha a sir rögeit az édes anyák, atyák, testvérek, hitvesek, árvák keze simogatná.

Emlékezzünk! Könnyeket hullassunk!

Horthy fregatt-hadnagy és a kenderesiek.

Egészen fiatal ember volt még akkor, hogy hosszú távollét után hazatért Kenderesre a családi kuriába Horthy Miklós fregatt-hadnagy ur. A falu népe és az egész környék csodálkozva, szinte féltő tisztelettel nézte a tengerész tisztet, aki megjárta az egész világot. Olyan őserdőben is vadászott, amelyeken esztendők alatt sem tudna átgázolni a nagykunsági magyar; olyan népeket is látott amelyek kivétel nélkül apraja, nagyja, férfia asszonya, olyan fekete, mint a kéményseprő; vagy a szeme áll ferdén, mintha mandulából volna. Talán emberevőket is látott arra, ahol a nap felkél. Mindenekfelett leginkább azon csodálkoztak mégis, hogy majdnem minden benszülött istencsudájának megtanulta a nyelvét is. Milyen szép tőle, hogy Kenderesről nem feledkezett meg, hanem otthagytá az aranyport marokkal és az elefántcsontot mázsaszámra adományozó királyokat és festettarcu törzsfőnököket és hazatalált bizony az Alföld kellős közepére.

A csodálkozó falu felkereste lelkipásztorát és előálltak a presbyterek avval a kéréssel, hogy lenne szives megvallatni a tengerész urfit és amit hall tőle, arról legyen olyan jó, tartson a nép okulására valami szép előadást. A lelkész, aki a Horthy-családnak is valóban lelkipásztora volt, beállított az udvarházba, ahol különben is vissza kellett

adnia a fregatthadnagy urnak látogatását, mellyel pár napja megtisztelte a parókián.

Nem tartotta azonban megfelelőnek azt, hogy ő maga tartson előadást, ő, akit már ugyis évtizedek óta minden vasárnap és reggeli könyörgésen hallgatott a falu, hanem sokkal szebbnek és építőbbnek vélte, ha a világjárt tengerésztiszt fogja elmondani utazásait és kalandjait. Hiába volt azonban minden rábeszélési kísérlet, Horthy Miklós hajthatatlanul kitartott amellett, hogy neki nem kenyerre a beszéd, ő csak parancsolni tud, de előadást tartani nem szokott. Még Kinában is velük volt mindig a tengerészlelkész, az szokott predikálni a matrózoknak. Meg azután nem is voltak neki olyan érdekes kalandjai, melyeknél jobbat, szebbet ne lehetne ezret is olvasni az utleírásokban, Pál apostol hajótörése is sokkal nevezetesebb és érdekfeszítőbb, mint az ő összes hajókázása az Indiai-tengeren, vagy a Csendes óceánon.

Szomoruan tett le arról a lelkipásztor, hogy Kenderesen Horthy Miklós előadást tart majd a kálvinista magyaroknak a tengerészetről és a tengeren tett utazásairól. A nyakas tengerésztiszt ragaszkodott az egyszer kimondott „Nem!”-hez.

— „Kinek, és minek tartana engem előadásom után a Tiszteletes ur, ha arra

gondolna, hogy megszegtem a szavamat és akaratom ellenére is elfogadtam a felkérést!”

Pár perc múlva azonban belépett a beszélgetők közzé az édesapa, az „öreg“ Horthy István. Kézfogás után megérdeklődte, hogy miről beszélgetnek.

— „Természetesen. Hogyne, hogyne! Ezer örömmel meg fogja tartani Miklós az előadást!”

Meg is tartotta, Gyönyörű szép volt.

* * *

Az édesapa és a lelkipásztor Győry Lajos uram már régen a sirban pihennek. Az apa büszke volt a fiára a sikerült előadásért, az öreg lelkész büszke volt a nyakas tengerésztisztre, hogy az édesapa szava előtt meghajolt. A magyar nemzet büszke vitéz Kormányzójára, mert ez a fiatalkori történet eszünkbe juttatja Isten ötödik parancsolatát és a hozzáfűzött kegyelmi ígéretet: *Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj a földön, melyet az Ur, a te Istened ad tenéked!*

Reformátusok vagyunk-e?

A kérdés nagyon komoly, annyival inkább, mert olyan természetesnek, szinte magától értetődőnek tartjuk, hogy reformátusok vagyunk. De hát azok vagyunk-e igazán?

Belépa vevő valamelyik üzletbe és bizonyos árucikkek iránt érdeklődik. A kereskedő válasza meglepő:

— Ezeket egyáltalán nem tartjuk.

— Hogyan lehet ez? — kérdi a vevő. — Hiszen az üzlet homlokzatára ki vannak írva, egyenkint felsorolva azok a dolgok, amiket keresek.

— Az a felírás már nagyon régi. Ma már nem tartjuk azokat a dolgokat.

Csalódottan távozik a mi emberünk.

Magyar református népem, nem járnak-e így nálad azok, akik keresik, amit szép neved ígér, mint az előbb említett vevő abban az üzletben? Meg van nálad mindaz, amit neved ígér, vagy régen elfogyott, régóta hiányzik életedből nagyon sok nélkülözhetetlenül drága dolog?

Mit is jelent reformátusnak lenni? Jelenti az Isten ígérében való életet, boldog tudatát annak, hogy Isten választott gyermeke és az Ő dicsőségének munkása vagy. Gazdag Isten a te Atyád, aki karjaiban hordoz, kire bizalommal vetheted gondjaidat. Jézus Krisztus a te Megváltód, aki drága vérével te érted is tökéletesen eleget tett az ördögnek minden hatalmától megszabadított. Szent lelke által állandóan vigasztal és sziv szerint hajlandóvá tesz arra, hogy csupán csak Néki élj. Kezedben a Biblia, a neked szóló atyai üzenet. Az a te lelked eledele és itala s az imádság az a szárny, melyen lelked az Urhoz emelkedhetik, hogy

erőket vegyen onnét felülről életed nehéz harcaira.

Ilyen hitnek és ilyen lelki kincsnek a birtokában mintaszerű életre hivatással én református népem. Éled-e ezt az életet? Betöltöd-e azt a felséges hivatást, amit neved ígér? Református vagy-e?

Megujult keresztyén, kit Isten Lelke ujit szüntelen?

Fájdalommal látom, hogy nagyon kevés az evangéliumi elem abban a „hitben“, amely a magyar református nép nagy részénél található. A mi népünk az apostoli hitvallásnak csak az első fejezetéig jutott el — „Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében“... Földművelő nép a mi népünk és vallásos gondolkodása nem szárnyalja túl hétköznapi élete világát. Hiszi, hogy van Isten, akitől jó minden áldás szántóföldjére, szőlőire, marháira. A jó Isten az, aki ad termő időket, áldott esőt, gyümölcsözést. Ő óvta meg fagytól, szárazságtól, betegségtől és minden elképzelhető csapástól. Krisztus inkább példaadó számára, mint Megváltó, mert népünknek nagyon hiányos és erőtelen a büntudata. Krisztus Urunk inkább a múlt idők alakja, mint a jelené, aki meghalt értünk.

A golgotai halál jelentősége nem nagyon érdekli, — a szent asztal a statisztika szomorú bizonyosságai szerint, egyre elhanyagoltabb és jelentőségét egyre jobban veszítő valamivé lett népünk előtt. Ujkenyér és ujbőr alkalmi különlegesen magyar dolgok, melyek népünk természeti vallásából következnek. Az új kenyéret hálaáldozatul teszi fel az Urnak szent asztalára és itt is az a

Okt. 31-én a reformáció emlékűnnepét üljük. Adjon hálát minden református ember azokért az áldásokért, melyeket a hitjavítás által a jó Isten közlött e világgal, visszavezetvén Szenilelke által az emberiséget a Krisztus és apostolok korabeli tiszta keresztyén igazságokhoz, erkölcsökhöz és élethez.

fontosabb gondolata, hogy Isten ismét megadta a mindennapi kenyeret, a szántóvető verejtékének jutalmaként. Az ujbóri urvacsora a szőlő termése bemutatásának alkalma, amely mögött csendben ott rejtőzik a borral élés (hiszen Krisztus vére az) szentesítése.

„Adj bort a szomorodott szivü embernek!” — évszázadokon át hallotta a magyar református nép ez alapigére épített predikációkat. Akit ennyire leköt és betölt a föld, lehet-e annak egyéb életkérdése, mint a termés és a jó egészség?

Csodálhatjuk-e, hogy népünknek nincsen bibliai értelmében vett büntudata? Akinek nem életkérdése a bűn, az nem érzi a megváltás szükségét. Nem csoda, ha nem tudja, hogy mit kezdjen Jézus Krisztussal? Mit kezdjen a Szent Lélekkel? Meglepő-e, hogy mégél a Biblia nélkül? Mint ahogy egyik nagy igehirdetőnk mondja: „A magyar református nép az egyetlen, amely megmutatja, hogy lehet valaki református az Igében való élet nélkül is.” Hát meg is látszik rajta.

Hát intelligenciánknál hogyan áll a dolog? Ittmás bajok vannak. Közönyösség és tájékozatlanság jellemzik intelligens embereinket vallási tekintetben s az ugynevezett valóságossága nem hatol az isteni dolgok mélyére. Hála Istennek, tiszteletreméltó kivételek ugy népünknel, mint intelligenciánknál találhatók.

Vannak bibliás, keresztyén polgáraink és vannak üdvösségre vágyó evangéliumi

lelkü intelligens embereink, kik nem érik be azzal, hogy viselik a református nevet, hanem igyekeznek annak betöltésére, De még ezek között is nagyon fontos újra és újra a lelkek elé állítani a nagy kérdést! Reformátusok vagyunk-e? Egyben természetesen rá kell mutatni állandóan a reformátuság igaz lényegére és következményeire.

Istené legyen a hála, hogy népünk evangélizációja folyik s a tiszta evangéliom hirdetése elúzi a homályt, megnyitja a szemeket s a földhöz tapadt emberrel megismerteti a lélek igazi kincseit.

Nagyot haladtunk harminc esztendő alatt ezen a téren. De! Még nagyon sok az aratni való! Sok az érintetlen terület. Nagy tömegek alusznak még. Nagyon sok az üres vastagnyakuság, a tisztán tagadásból álló protestantizmus, sok a megszentetlen makacosság.

Hála a kegyelmes Istennek, hogy az ébresztés munkája folyik s egyre többen lesznek valóban reformátusokká... Ez az ugy nevezett ébredési folyamat azonban meg ne csaljon. Ne feledjük, hogy a nagy többségnek még nagyon hangosan kell feltennünk a kérdést, mit a felébredteknek is, újra, meg újra, jó meghallaniok. *Reformátusok vagyunk-e? Akarunk-e igazán reformátusok lenni?* Irta: Nyáry Pál.

Öreg pásztor.

(Folytatás.)

— No, öregem, hát megiszik-e egy pohár erőset?

— Azt nagyon szívesen.

— Mikor a pohár pálinkát fölemelte, ezt mondta:

— Nekem most nyugodt időm van, mert nincs rám bizva semmi, dilutánig.

Kiitta a pohár pálinkát, amit újra megtöltött a gazdája, de ő intett:

— Nem ilek vele kétszer... Meg a vót a jó nóta, hogy,

*Vásárokrul vásárookra járok én,
Piros borral, birge hussal ílek én.*

— Hát betyárokat ismert?

— Olyanokat nem ismertem! — mondta az öreg, mert attól tartott, hogy az urak az ő erkölceit akarják kifirtatni.

— Egyet kettőt csak ismert?

— Liptákot, aztat ismertem, lejárt a Sárrétre szamarat lopni. Összefűzött ötöt, hatot. „Neked is adok ha kell.” Én el is fogadtam vóna, de azt mondta idesapám, „nem kell itt Márton, csak vigyed”... Vót neki egy szamara, akin járt, olyan szamár, mint az, nem vót több. Ahogy megindult szip kalupba, ott ált meg, ahun az ember azt mondta: no!

— Ezt adta magának?

— Nem, azt nem adta senkinek, de még hozzá se lehetett nyulni, mer mán, aki közeledett, annak kirugta a fogát. Az a harminc birka, a meg olyan vót, mint a: gyögyörü vót. Mind vastagnyaku, gyögyörü!

— Sokbul válogatta ki.

Az öreg hunyorított.

— Cseréltes... mis más! Vót akasztás is. Kevi ember veje vót. Azok is csak egy bir-

Okt. 31-én, tizenegy esztendővel ezelőtt gonosztevők lelőtték a legigazabb magyart: Tisza Istvánt. A geszti sirbolt felé fordulva kellene imádkozni e napon minden magyarnak!

káér hóttak meg. Juhász-lakodalom vót. Olyan tempó vót, hogy ahány juhász, mind annyi birkát visz. Ezek meg nem akarták a magukét megcsonkitani, elmentek egy gazdához, beleliptek a nyájba. Rájuk is lüvődöztek, akkor statárium vót. — egy Pogány Andris vót, a másik kettőt nem mondom meg. Pedig azt is tudom.

— Hát a Szikrákat ismerte-e?

— A Szikrák mind betyárok vótak. Szikra Náci az ott lakott a Kubri csárdán. Bodó Iyány vót a felesége. Nagyon szíp asszony vót, hogy ü valaha rabolt vóna e, mi, azt nem tudom. Bele lüttek, úgy hót meg itthon. Haza jött. Szikra Miklós, e meg igen hires juhász vót, nagy derik szép, szőke ember vót, öregebb vót nálam. Ez úgy szokta, hogy neki is vót nyája, osztán, ha az uraságéba egyet ellett a birka, valami nagyon szípet, akkor mán az az ü nyájába vót. Onnan meg elhozta a leghitványabbat cserébe. Így osztán neki olyan nyája lett, hogy olyan nem vót több az egész ecsegi pusztán. Gyilkosságba nem igen vót, de borjut, mit... Szikra Miklós, Szikra Lajos vótak Rádaynál is, de megszabadultak, Jó idők vót a nagyon. Juhász mindig jól ilt, vót vagy bolom-birka, vagy mi.

— Hát szép volt a fiatal legény kora?

— Szíp ám! nagyságos uram! Ugy nem ismerte Kevibe a lyánt senki, mint én. De jól is kiválasztottam. Mert becsületesebb család nem vót Kevi várossában, mint amékből én házasodtam. Mer az én feleségem Iyány korába az is az öreg tés uréknál szolgált. Mikor kijárta az oskolát, a kapuba várta őtet a tekintetes asszony. Ugy vitte magához kiscselédnek. De úgy is vigyázott rá, mint a tulajdon gyerekére. A tés uram, meg a tés asszonyom csak úgy szóltak hozzá, hogy „édes gyerelem, kedves gyerelem.“ Ott hált velek. Onnan nem ment ki. Ott nem úgy tekintették még a cselédet, mint cselédet.

Az öreg elmélázott.

— De hatalmas egy kedves ember is vót az az én tés uram. Erős vót, de olyan

erős, hogy mikor hogy szorgos lett vón a szekér, hordáskor, osztán vót egy tötés a Berettyó felé, azt tés uram csináltatta. Osztán mentek vóna a rakott szekérrel, hát a másik végirül felhajtott rá egy idegen, gazda, az is rakott szekérrel. Szembe. Kiált neki a tés uram már messzirül, hogy fel ne hajtszon addig, mig mi átmegyünk. A meg ráhajtott. Oda ment a tés ur. Minek hajtott kend rá? Azt mondja a gazda: Hogy ő nem tér ki. Erre a tés ur megharagudott, csak neki veti a vállát a szekér farának. úgy lefordította a tötésrül, hogy az ember a tetejéről csak úgy berepült a sásba. Ilyen ember vót. A megvót benne, hogy nem szeretett kitérni senki elől. Nekem is mondta, hogy ne térj ki senkinek. Több jogom van nekem itten. Hát csak neki vetette a vállát a lócsnek, lement a szekér a tötésről.

Az unokák nagyot nevettek és boldogan hallgatták a nagyapjuk hőstettét.

— A vót a szerencsése, hogy olyan felesége vót, hogy meghajlitotta, hogy olyan asszony nem is terem több a világra. Ritkaság, hogy milyen asszony vót. Ki tudtak egyezni, mert eligazította csendesesen, — kedves apja lelkem, ides apja lelkem!

Igy beszélgetett az öreg és beszédjéből kibontakozott egy elmúlt régi világ.

Irtá: Móricz Zsigmond.

(Vége következik.)

A helybeli kis erdőben, hervadt leveleken halva találtak egy szerencsétlen eladólányt, véres fővel elomolva. Bánatában elvetette magát az életet. Nincs nagyobb balgaság, mint ezt cselekedni! Az életet Isten adja, Isten veheti is el. Igaz, hogy az élet kemény szikla, s ha az ember életének törekeny hajója beleütözik, nem a szikla törik össze, hanem a hajó! Isten legyen irgalmas a szegény leány lelkének! S vigasztalja szeretteit!

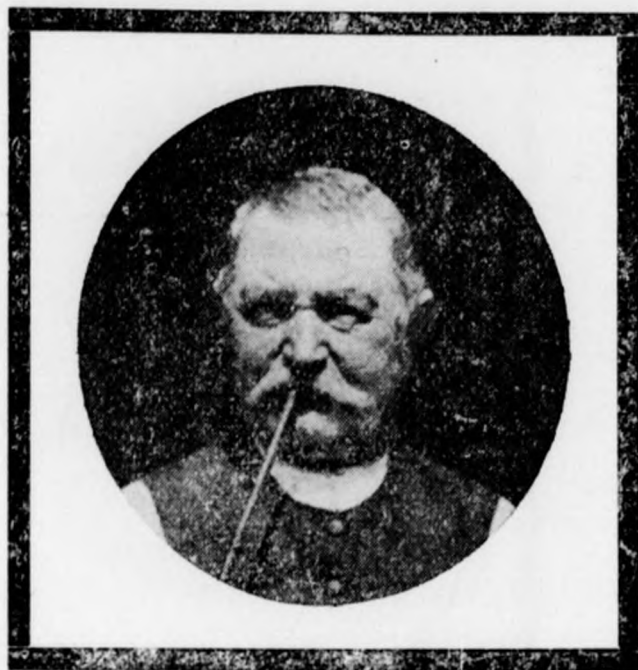
E folyó évben 125 esztendeje annak, hogy Bibliatársulat megalakult. Ez adja nekünk is az áldott Szentírást. Szorítsuk a szívünkhöz a Szentbibliát!

1629. nov. 15-én meghalt Erdély nagyságos fejedelme, a nikolsburgi vallási béke kiküzdője: Bethlen Gábor. Emlékezzünk s legyünk hivek a hithez, amelyért ő egész életében nagy dicsőséggel küzdött.

néhaivaló Kása János

tisztes preszbiter emlékezete.

Jóságos, kedves ember volt! Buzgó volt a gyűléseinken való megjelenésben és az

Isten hajlékának látogatásában. Arcán derű volt, pedig az Ur megpróbálta felettébb. Hitvesét nem régen temette, egyik-másik gyermeke sorsában is látott aggodalmat. Mostmár mindennek vége e földön. A hú szolgálat után, a gyász után, az aggodalmak után következik a megjutalmaztatás, az örökké való öröm és békesség!

Legyen áldott emléke s az őt fájlalók fájó szive.

Isten nyomai.

Egy híres magyar utazó, aki világbiró Nagy Sándor macedóniai király nyomait kereste Ázsiában, csakugyan nyomokat talált egy sziklába belekövülve. Az ottani ben-szülöttek azt mondták, hogy azok a lábnyomok az ő istenüknek lábnyomai, aki földön járt az embereknek megsegítésére. Azt a különös dolgot is beszéltek, hogy bár ezek a nyomok a sziklába vannak kövülve, mégis hol nagyobbaknak, hol kisebbeknek látszanak aszerint, hogy ki milyen hittel nézi azokat.

Igy vagyunk mi is Isten gondviselésének nyomaival, bizonyágaival. Ki milyen hittel gondol azokra, annál nagyobb bizonyossággal látja Isten gondviselésének jeleit életén s annál jobban bizik az Urban... és boldog.

Jön a tél.

Kiirtanám kis ujságom címét, ha meg nem írnam, amit most irok,

Jön a tél, lehet, hogy mire a „Szeretet“ decemberi száma megjelenik, már fagyos földön, fehér havon kocogok a nyomda felé.

Jön a tél.

Kérem az Isten szent nevére azokat, akik olvassák e soraimat, gondolják bele magukat azoknak a helyzetébe, akik minden nélkül mennek a télnek. Se buza, se tűzifa, de a szobácska bizony földes, ablak se jól zár, az ajtó is megvetemedett s e mellett öreg a szobácska lakója, vagy épen beteg, körülte senki, egy jótét-lélek sincs. Árva. Egyedül van e világon. Vagy nagyon is sokan vannak: 5—6 gyerek. Mind halvány. Rossz táplálék, meg kevés is. A ruha is rongy.

Meleg szobában, kik puha székben, terített asztaloknál, villamfényes lámpák mellett ültök: jön a tél, gondoljatok azokra, kikről fentebb irtam.

Egy kérdés.

Van-e imádságunk azért a szép csalá-dért, hajh, próbára tett csalá-dért, amelynek tagjai: szülők s nyolc gyermek typhus-betegségben gyötrődtek, sőt gyötrődnek még részben ma is, de már hárman... elpihentek. Három szép gyermek, kettő: felnőtt legény és eladó lány, egy: 7—8 éves iskolás leányka... Szülői, testvéri szivek drága háromsága!

Óh, van-e értük imádságotok?

VASUTI MENETREND KISUJSZÁLLÁSON.

Budapest felől érkezik és Debrecen felé indul:	Debrecen felől érkezik és Budapest felé indul:
Személyvonat 0 ó 16	Személyvonat 0 ó 53
Személyvonat 4 „ 22	Személyvonat 3 „ 26
Gyorsvonat 10 „ 30	Vegyesvonat 6 „ 26
Személyvonat 11 „ 55	Gyorsvonat Nypu. 8 „ 33
Gyorsvonat 16 „ 31	Gyorsvonat „ 13 „ 36
Vegyesvonat 18 „ 55	Személyvonat 15 „ 04
Gyorsvonat 20 „ 31	Gyorsv. Kpu. 18 „ 54

Kál-Kápolna felől:	Kál-Kápolna felé:
Vegyesvonat 3 ó 17	Vegyesvonat 4 ó 40
Vegyesvonat 7 „ 40	Vegyesvonat 10 „ 38
Vegyesvonat 13 „ 12	Vegyesvonat 13 „ 53
Vegyesvonat 18 „ 49	Vegyesvonat 20 „ 40

Déaványa felől:	Déaványa felé:
Vegyesvonat 7 ó 29	Vegyesvonat 1 ó 30
Motorpótló 13 „ 20	Motorpótló 10 „ 35
Vegyesvonat 18 „ 00	Vegyesvonat 14 „ 10

A „Hármas Kis Tükör“

Volt apáinknak egy kedves iskolás könyve, amely a fenti címet viselte. Nagyon okos könyv volt ez; benne volt minden ismeret, amire a tanuló gyerekeknek szüksége volt. Elődeink azt tartják róla, hogy abból az egy könyvből többet lehetett tanulni, mint a mostani sokból. Énmagam is bizonyíthatom, hogy a „Hármas Kis Tükör“-ből amit megtanult valaki, azt nem felejtette el halálig. Ékes rigmusok voltak azok a megtanulni valók, amelyek odanóttek a lélekhez, nem lehet azokat elfelejteni, még ha akaró is.

Egynehány rigmust kedves emlékül a régi jó embereknek, ide iktatok:

MIKOR EGYÉL KEVESET?

„Ha kívánsz élni, — tavasszal nem kell sokat enni, Nyárban sem használ, ha sok étel asztalodon áll: Hogy ne temessenek el, úgy élj az őszi gyümölcseivel. Végy hozzád télben, valamennyit csak akarsz éteken“

BÖLCS TANÍTÁS A DOHÁNYZÁSRÓL.

„Mi a' füstös pipa? — kérded. Sátán csali sipja, — Ellened ezzel oroz s' majd veszedelmet okoz; Mit használ? mondd el, magadat sápasztani füsttel, Ugy, ki valál buborék, füst leszel és habarék!“

ERKÖLCS-REGULÁK

REGGEL.

Jókor felkelj! öltözz, mosdjál, Az Istenhez foháskodjál. Megmosd a szád, szemed s füled. Frisebb lesz ugy
[egész tested,

Elnyirassad a hajadat, Be ne lepje az orcádat.

Zsiros vagy olajos kézzel Ne kezd, inkább mosd meg,
[vizzel.

Nyakra- s mellre való légyen, Mivel a puszta nyak
[szégyen,

A körmöd nagyra ne neveld. Keszkenőd otthon ne felejtssd. Ruhádat portól megtisztítsd. A csizmádat megfényesítsd, Szépen menj ki az utcára, Sok ember szeme láttára.

UTCÁN

Menj az utcán szépen folyvást. Nem kullogva, se nem
[futvást,

Magad ne görbitsd előre, Ne hanykolódj nyakra-főre.

Ne andalogj, ne kiabálj, Ne oldalogj, ne hajigálj,

Ne ácsorogj a csapszéknél, Piacon, vagy mézárszéknél.

Ne firkálj házak falára, Vagy kerítés oldalára,

Ruhádat félvállra ne vesd, Kezed s lábad ne hanyd,
[ne vesd.

Derék ember előtt térj ki, Emberséggel köszönj neki.

Ha elől van, ne előzd meg, Ha utóbb van, állj meg s
[várd meg,

Ne menj keresztül előtte, Jobb felől se menj mellette.

Ha megszólít, frissen megállj, Szemébe nézz s felelj,
[szolgálj,

Szép módjával meghajtsd magad, Szokott titulussát
[megadd.

Migszavát elvégzi megvárd, Beszédét keresztül ne vágd.

Szólj okosan, nem üngetve, Ne suttogva, nem hebegve.

Amire int, azt megfogadd, Ha elbocsájt, hajts meg magad.

OSKOLÁBAN.

Nagy vízbe ne menj fürödni, Télbe ne menj sikálózni. De siess az oskolába. Mint tudomány-vásárába.

Foglalj helyet s Istent kérjed, Hogy tanulva célod érjed.

Időt fordíts tanulásra, Nem játéokra s futkozásra.

Légyen mindig jó pajtásod; tentád, pennád, papirosod.

Társaiddal ne veszekedj; hanem leckédből vetekedj.

Ne társalkodj a rosszakkal, Hanem magadnál jobbakkal.

Figyelmezzél a leckére S tanítódnak intésére.

Ha megdorgál, azt köszönd meg, Mások intését se
[vesd meg.

Addig tanulj, míg időd van, Előveszed nagy korodban,

Ha jól tanulsz, felkapsz, csak várj; Kegyes légy, az
[Istennel járj.

TEMLOMBAN.

A templomba menj csendesen, Istenhez járulj eszesen. Oda érvén, imádkozzál, Fő helyre ne vágyakozzál.

A székbén, ha szoros a hely, Nagyobb ember előtt kikelj,

Ne aludjál, ne suttogjál, Szemeddel ne kalandozzál.

Figyelmezz a tanításra; Ne add akkor eszed másra.

Hallgasd végig és tanuld meg: Feddésért ne neheztelj meg

Adj hálát az Uristennek: Ha van mit, adj a szegénynek.

Haza menvén olvasgassál, jó könyvekből tanulgassál.

AKÁRHOL LÉGY.

Akárhol légy tarts régulat, Mert az Isten mindenütt lát. Csinos, szemes, szemérmes légy, Semmi rutat ne mondj
[s ne tégy.

Rosszat se szólj, ne is gondolj, mindent előre megfontolj.

Földre se köpj más házában, Orrod se fujd ki vaktában.

Ha rád érik a prüszentés, Vagy ásitás, vagy köhentés

Tedd a szádhoz tenyeredet, Vagy pedig a keszkenődöt.

Szépen köszönj, ha köszönnek, Bátran felelj, ha kérdeznek.

Beszéd közben ne bizonyozz, Igazat mondj ne hazudozz,

Ne állj meggörcbült lábakkal, Tátott szájjal, görbe
[nyakkal.

Szemébe nézz az embernek, Ismerkedj, ha nem ismernek.

Mindenhez emberséges légy, Örömebb adj, mint-
[sem végy.

Se ne dicsérd, se ne gyalázd Magadat, hanem megalázd.

Virtusaid megdicsérnek, Ha mások is megismérnek.

ESTE

Hogy felkelhess jó korára, Ne vágyj gazdag vacsorára. Ha ettél, ne feküdj mindjárt, Áll vagy sétálj, másként
[megárt.

Még egy keveset olvasgass. A jövő napra tanulgass. Azután pedig imádkozz; A nap folytáról gondolkozz.

Mindenkor egy helyben vetkezz. Hogy ruhádról ne
[felejtkezz.

Mondj jó éjszakát másoknak, Így bocsásd magad
[álomnak.

Ha így intézed dolgaid, jól fognak folyni napjaid, Kedves lészél az Istennél; Kedves a jó embereknél.

* * *

Ime a bölcs Regulák. Régi jó emberek, tanítsátok meg mindezekre a mai gyermekeket, a rátok bizottakat. Bizony szebb lesz a világ és boldogabb az élet!